

Debat: impost al carboni o drets d'emissió?

Debat sobre els dos grans instruments per corregir l'externalitat del CO₂ —impost pigouvià enfront de mercat de drets d'emissió— usant el cas real del règim europeu de comerç de drets (EU ETS).

DURADA

55 min · 1 sessió

AGRUPAMENT

grup classe en tres equips

UNITAT 6

Microeconomia III: fallades de mercat

MATERIALS

- Fitxa del cas amb el funcionament de l'EU ETS i l'evolució del preu del dret d'emissió (CO₂) en l'última dècada
- Esquema del concepte d'externalitat negativa i solució pigouviana (impost = dany marginal)
- Targetes de rol: equip «impost», equip «mercat de drets», equip «avaluador neutral»
- Cronòmetre projectat per als torns

ENCAIX CURRICULAR · Sabers B.4 · Comp. específiques CE3 · Comp. clau CCL, CC, CPSAA

Plantejament

La contaminació és l'exemple de manual d'**externalitat negativa**: qui emet CO₂ no paga el dany que causa a la resta, així que emet de més. La unitat proposa dos remeis: posar un **impost** igual al dany causat (solució de Pigou) o crear un **mercat de drets d'emissió** amb un topall total (solució de Coase / cap-and-trade). La Unió Europea va triar el segon amb el seu règim de comerç de drets (EU ETS). Va encertar? Este debat enfronta els partidaris de cada instrument, amb un equip avaluator que jutja quin argumenta millor, obligant tots a manejar el concepte d'externalitat amb precisió.

Dades de partida (a entregar en fitxa)

- **Externalitat negativa**: el cost social supera el cost privat; el mercat lliure produeix una quantitat superior a la socialment òptima.
- **Impost pigouvià**: fixa el preu d'emetre i iguala cost privat i social; la quantitat emesa la decideix el mercat.
- **Mercat de drets (EU ETS)**: fixa la quantitat total (el topall) i deixa que el mercat fixe el preu del dret.
- El preu del dret europeu de CO₂ ha passat de pocs euros per tona cap a mitjan dècada de 2010 a superar folgadamment els 50-80 €/t en els anys recents.

Objectius didàctics

- Comprendre l'externalitat negativa i per què genera una assignació ineficient de recursos.
- Comparar dos instruments de correcció: l'impost (fixa preu) enfront del mercat de drets (fixa quantitat).
- Valorar avantatges i inconvenients de cadascun en termes de certesa ambiental, certesa de preu i eficiència.
- Argumentar una política ambiental amb vocabulari econòmic, no només amb valors morals.

Passos

- 1. Repartiment de rols (5 min).** Tres equips: defensors de l'impost, defensors del mercat de drets, i avaluadors neutrals amb la rúbrica.
- 2. Preparació (15 min).** Cada equip prepara tres arguments. Pista clau: l'impost dóna **certesa sobre el preu** però no sobre la quantitat emesa; el mercat de drets dóna **certesa sobre la quantitat** però no sobre el preu. Han d'usar este eix.
- 3. Exposició (8 min, 4 min per equip defensor).** Cada equip defén el seu instrument.
- 4. Rèplica (10 min).** Torns creuats entre els dos equips defensors.
- 5. Preguntes de l'equip avaluador (7 min).** Una pregunta a cada equip que exigisca aplicar el concepte d'externalitat (p. ex., «com es decidix el nivell correcte de l'impost o del topall?»).
- 6. Veredict i tancament individual (10 min).** Els avaluadors raonen quin equip va argumentar millor. Cada alumne escriu quin instrument triaria i per què, reconeixent un avantatge del rebutjat.

Criteris d'avaluació

CRITERI	DESCRIPCIÓ	PES
Comprensió de l'externalitat	Explica per què el mercat lliure sobreemet	25 %
Comparació preu vs quantitat	Usa l'eix certesa-preu / certesa-quantitat correctament	30 %
Maneig del cas EU ETS	Cita el funcionament real del mercat europeu	20 %
Tancament individual	Tria amb criteri i reconeix un avantatge de l'instrument rebutjat	25 %

Variants i extensions

- **Variant curta (30 min):** dos equips sense avaluadors, exposició i tancament.
- **Variant amb gràfic:** abans del debat, representar l'externalitat negativa i l'efecte de l'impost sobre la quantitat d'equilibri.
- **Connexió amb la Unitat 11:** enllaçar amb la política fiscal verda i com la recaptació de l'impost al carboni pot destinar-se a compensar les llars més afectades.

Material obert de profedeeconomia.es · Llicència Creative Commons BY-NC-SA · Currículum LOMLOE